

o své výpravě vedl záznamy, vypsal v nich dle možnosti podrobně i vlastní úvahy a myšlenky, které ho ovládaly, kdy hleděl již neodvratné smrti vsťíc. Tento denník nalezený vedle zluhlé, vlastně zmrzlé mrtvoly Scottovy, vyjde ve všech světových řečech a počne v nejbližší době vycházeti také česky, nákladem Ottovým v sešitech po 60 hal. s názvem „Dosažení jižní točny“. Dilo sestávalo bude ze dvou částí, z nichž prvou bude denník Scottův, druhou pak zprávy jeho soudruhů, kteří šťastně do své vlasti se navrátili. Nový velký cestopis bude ovšem bohatě ilustrován původními fotografiemi nešťastného badatele, jakož i malíři výpravy a není pochyby, že najde v našem čtenářstvu velký zájem jako veškerá díla světová, pojednávající o energických kulturních výbojích lidstva.

Spolkové zprávy.

PRVNÍ VEČER ODBORU konal se dne 10. listopadu na Žofině. Přednášel dp. P. Ed. Šittler „o pohádkovém království Laurinově“ i předvedl v lehce žertovné causerii staré báje o čarodějnku Laurinovi a připnul je na život moderního alpského turisty. Stejně zábavným způsobem popsal pak pan přednášející krásy Dolomit, jen stručně se zmíniv o svých velkých turách, zejména o slezení věže Stabelerovy. Přednáška doprovázená řadou pěkných obrazů, byla odměněna hluchým potleskem. Větší část diapositivů byla zapůjčena ochotně Zemským svazem pro návštěvu cizinců v Tyrolsku, jemuž vyslovujeme tímto díky.

DRUHÝ VEČER ODBORU následoval krátce po té dne 24. listopadu v Obecním Domě. Přednášel pan Dr. V. Dvorský o horách Nového Srbska. Zkušenosti, které si přednášející přivezl ze svých balkánských cest, zejména z letošní pouťi, konané ve společnosti profesorů Dra. J. V. Daneše a Dra. Jov. Cvijiće, rozvinul posluchačstvu v přednášce, ze které jen tu a tam mezi řečí vyznívaly lehkým humorem dotčené útrapy cesty. Přednášející předvedl v řadě obrázků — vesměs nových, pocházejících z letošní fotografické kořisti — zajímavý život krajů, osvobozených před krátkým časem od jarma tureckého boji, jichž ohlasy ještě mnohdy byly živě zachyceny. Neobyčejně hojná návštěva a dlouho trávající potlesk byly svědectvím zájmu našeho občanstva o thema přednášky.

NOVÍ ČLENOVÉ: Prof. dr. F. Počta, MUC. Zd. Frankenger, Ing. St. A. Tavčar, Ing. J. Kugler.

OBSAH 2. ČÍSLA: Čermák, Západní stěnou na Viš, — Růžička, Biologie v Alpách. — Frankenger, Dinara. — Scheiner, Hotel Prisojnik. — Zprávy: Ze slovanských Alp a Přímoří. — Literatura. — Spolkové.

Vydává Český odbor slovinského alpského družstva redakcí Dra B. Franty a Dra V. Dvorského. — Knihkárna Karla Reyly n. št. Marie Reylová, Praha III.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA
ROČNÍK XVI. 1914. ČÍSLO 3.

A. TAVČAR:

Dolenjským Krasem.

Opusíme jednu vysoké hory a podívejme se v čarovné podsvětí, do temných propasí, jak je označuje lid. Jak známo, je v notranjském i dolenjském Krasu vévodství Kranjského bez počtu jeskyní. Notranjsko je speleologicky z největší části prozkoumáno, kdežto Dolenjsko vzbudilo zájem teprve, když „Društvo za raziskavanje podzemskih jam“ začalo tu s hydrologickými a geologickými výzkumy.

Typickou krápníkovou jeskyní je Sovja jama nad Ortenekem. Vchod do jeskyně otvírá se v malé dolině na jihovýchodní straně ve skalní stěně zarostlé mechem. Z počátku se jde několik metrů šikmo, pak klesá dolů kolmá stěna zvýší 15 m a končí na pravo úzkou římsou. Na strom před vchodem jsme přivázali lano a opatrně slezli do hlubiny, kdež se nám otevřel velký dóm, po stranách se úzící. Prohledali jsme rychle všechny výklenky ve skalách, očekávajíc pokračování ale nadarmo. Přece však množství balvanů svědčilo, že jeskyně je zasuta. Již jsme mysli, že se musíme vrátit bez úspěchu, když tu kdosi zaslechl, že se mu kámen pod nohou svalil někam dolů. Jali jsme se hned odvalovali balvany a vskutku se nám poštěstilo najít malý olvor a po namahavé práci rozšířili jej ve vstup asi 1/4 m zšíří. Jeden z druhů se navázal na lano a drže v ruce svítilnu šplhal dolů po dráženém žebříku. Netrpělivě jsme čekali, co nám oznámí... Dlouho bylo ticho až se ozval přidušený hlas: „Krásné jeskyně, sestupte!“ Zvolna jsme lezli do hlubiny. Počátek byl obtížný, slézáme se provlékli otvorem, leč již několik metrů doleji stanuli jsme pod stropem rozsáhlé dvorany. Stěny jsou tu pokryty se dvou stran jakoby tenkým závojem a ozdobeny různými tvary krápníkovými. Vysoká přehrada dělí dvoranu ve dvě části, které však se dole spojují, levá část je

krásnější s množstvím krápníků od nejtenších až k mohutným sloupům. Celý process tvorby krápníků lze tu podrobně studovati.

Po hladké stěně zachycující se krápníků vylezli jsme k prasklině, kde jsme našli misovitě tvary naplněné vodou na jejichž dně byl houbovitý vápenec. Místy byly stěny provázeny průsvitnou oponou. Na konci jeskyně jsme našli 5 m hlubokou úzkou studnu na jejímž dně nepropustně usazeniny udržovaly něco vody.

Druhá jeskyně, kterou jsme prozkoumali, je Žiglovica, vzdálená půl hodiny od města Ribnice. Jeskyně ta otevírající se v Male Goře byla poprvé prozkoumána r. 1912 za sucha a pak v srpnu r. 1913 po velkých deštích. Vstup do Žiglovice je velmi těžký. Dlužno tu sestoupiti do propasti 74 m hluboké. Otvor sám je zdělán 15 m a zšíří asi 7 m. Nejprve jsme uvázali na pevný kmen drátěný žebřík dlouhý 80 m a zvolna jej pouštěli do hlubiny, pak jsme naplnili acetylenové lampy vodou a dobře je vyzkoušeli. Po rychlém osvěžení pustili jsme se do díla. První lezec se uvázal na lano a s píšťalkou v ústech se jal sestupovati. Po 10 minutách se ozvalo první zapísknutí značící „stůj“, pak hned na to dvojí hvízd, znamení, že dosáhl dna. Sestup je velmi zajímavý; asi po 9 m. octne se lezec pod stropem ohromného domu. Pohled do hlubiny není tu valně příjemný i je dobře raději rychle pokračovati v lezení. Toho dne bylo v jeskyni dosti vody, která prýštila z různých puklin, ale zase se brzy ztrácela. Před rokem bylo tu úplně sucho.

Po strmé stěně vylezli jsme na dlouhou římsu, za níž se otevírá temná puklina asi 20 m nade dnem, S římsy jsme shazovali veliké balvany, které nám bránily v postupu; celkem nebylo tu nic zajímavého. Mezi tím však ozvalo se s druhé strany radostné volání druhovo, že našel vzácný úkaz. Rychle jsme slezli ke dnu a šli za jeho hlasem. Brzy jsme dospěli ke krásné sedrou pokryté stěně, v níž v úzkém žlebu padala voda. Soudruh byl nad žlebem i zval nás výše. Jiné cesty nebylo než vodou i dospěli jsme k němu zcela promočeni. Tu však se nám objevil krásný, metr vysoký vodotrysk vystřikující z úzkého otvoru. Po chvíli sklesl vodní paprsek na řetinu, což jsme si brzy vysvětlili, nad otvorem jeskyně totiž vysvítlo slunce a dešť ustal. Stěna, z níž tryskal vodní sloup, byla dutá, jak svědčil zvuk při úderu. Voda v ní se sbírající vyrážela pak při mohutnějším tlaku zmíněným otvorem. Okolo byly pěkné tvary krápníkové, barvy červené, vlivem příměsí crvenice (terra rossa).

Druhého dne jsme se vypravili do ledových jeskyní ve Veliké Goře mezi Ribnicí a Loškim potokem. Časně ráno vyšlo nás deset k Velké Goře, kdež jsme našli medvědí stopy. Medvěď je prý tam, jak nám

vyprávěl lovec s námi jdoucí, ještě okolo 20. Z vrcholu hory otevřel se nám krásný rozhled na dlouhou Ribnišskou dolinu, v níž se krouží stejnojmenný potok. Po třech hodinách chůze pěknou cestou dostali jsme se prodávše se houštlím do veliké doliny, v níž je ledová jeskyně. Oblékli jsme své zamazané jeskynní „uniformy“, přivázali železka a blížili se ke vchodu. Z velkého horka jsme vstoupili náhle v chlad a octli se na sněžných a ledových ploštách, které šikmo padají do hlubiny. Držíce se lana posouvali jsme se po strmé ledové ploště až do malého domu s velikými lesknoucími se ledovými krápníky. Na konci prostory zel úzký zalednělý otvor. Kus ledu, který jsme do něho hodili svědčil o pokračování i dali jsme se do práce a hleděli otvor sekerkami rozšířiti. Jeden z nás se tam pak spustil, ale nepronikl hlouběji než na 2 metry, přes všechnu námahu nemohli jsme otvor dále prorazit, ač kusy ledu dolů vržené ukazovaly na značnou hloubku. Po hodinu trvající námaze pojala nás touha po slunečních paprscích a po horkém čaji v thermoforech i opustili jsme jeskyni.

Třetí typ jsou jeskyně vodní. Z těch je velmi zajímavá Podpeška jama u Dobropolje, k níž se od nádraží v Dobropolji dojde za půl hodiny. Ve veliké stěně zrovna pod horou otevírá se ohromný ale nízký vchod do jeskyně. U vchodu je upraveno koryto k napájení dobytka. Dále tu ústí vodovod čerpající vodu z vnitřní jeskyně. Jeskyně se brzy snižuje a rozděluje se ve dvě chodby; dno má velmi blátivé. V levé chodbě teče nejvíce vody; šumění je slyšeti z dálky, ovšem mění se voda dle deštových poměrů, zpravidla nebývá hlubší 2 decimetrů. V této části jeskyně je mohutná přehrada a za ní hluboká voda, která napájí zmíněný vodovod velmi důležitý za suchého období v této krajině. Voda za přehradou má hloubku několik metrů; prozkoumána byla předloni, ač s prostředky nedostatečnými. Místo člnu bylo z prken a z nádob na karbid zhotoveno primitivní plavidlo, jeden si na ně sedl a řídě rukama i nohama „loď“ plul do vnitřní jeskyně. Plavba byla nebezpečná, neboť pro šum vody nebylo by možno v případě nehody s druhými se dorozuměti. Chodba se otáčí a snižuje k místu kde od stropu přichází hlavní proud. Od přehrady dále voda zase brzy mizí. Pokus s fluorescencí ukázal, že vychází po 30 km v Podgozdu jako přítok řeky Krky na světlo.

Pravá chodba je široká i vysoká na 2 m, přijde se ji zase k vodě i možno se ještě kus posouvatí úzkou prostorou nad ní, ale pak stěna uzavírá další postup. Krápníků v jeskyni není, poněvadž je tu příliš vlhko.

V jeskyních nalezlo se hojně kostí, rohů, zvápenělého listí a podobných předmětů většinou uložených v lublaňském museu.

Hotel Prisojnik.

(Pokračování.)

Čermák nastupuje a mačká se pomocí loktů a kolen vzhůru na jakýsi malý stupínek, vytáhl Obešla k sobě, načež vzájemně si pomáhají a dostali se až na malou úzinu v pravo se uchylující, kde bylo možno jistěji se postavit. Zůstal jsem dole — a nebylo mi zrovna příliš volno. Zaklínován v úzké temné prasklině, kudy neustále po slizkých, vlhkých stěnách kapala voda, viděl jsem nad sebou klátiti se čísi nohy, slyšel jsem supot a divé kletby a čekal jsem jen až mi někdo spadne na hlavu. Kámen shora shozený by mi býval jistě rozbil hlavu — a uhnouti se nebylo kam. Chránil jsem se tím, že jsem si temeno obložil dvěma tlumoky. Zatím Čermák po malém oddechu lezl dále hladkým komínem, pod velký zaskřínutý balvan, který s pomocí Obešlovou překonává. Já dole jsem jen tušil, že se „něco děje“. Jak bylo v pravdě, zvěděl jsem z ličení přátel. Obešlo se vzácnou ochotou nabídl Čermákovi hlavu za vstup, ujišťuje jej, že ji má velice pevnou. Čermákovi se ale takový vstup patrně dosti nezamlouval a hovořil cosi „o nespolehlivé hlavě“, což se ale jejího majitele trapně dotklo a mnil, aby si tedy Čermák stoupl na svou vlastní hlavu, zdá-li se mu jeho hlava nespolehlivou. Konečně Čermák přijal nabízenou pomoc,

Ze všeho jsem slyšel jen hluboké oddychování obou, svědčící o těžké svalové námaze. Čermák, používaje Obešlovy hlavy za vstup, vyšvihl se vzhůru a vzepřen o hladké stěny oblíny, zabezpečoval Obešla. Na to Obešlo přesmyknuv se přes kámen, pomohl zase Čermákovi. Měli vyhráno. Nad balvanem byl malý výstupek asi 1 m, dlouhý a $1/2$ m široký, Čermák šel dále na obhlídku zatím co Obešlo se pevně usadil na onom výstupku, aby vytáhl ruksaky a mne, což nebylo lehké. Štěrbina byla někde tak úzká, že tlumoky se s těžší prodíraly a k tomu ještě se na dvou místech lomila. Na mou hlavu dopadaly menší i větší kameny. Dokud bylo čím se krýti, bylo dobře, ale když po sekerách přišla řada na poslední tlumok, bylo mi dole úzko. Ale mimo několik menších kamínků nespadlo nic a konečně došla řada na mne. Navažuji se a lezu. Ujišťuji, že to není příjemné být vlečen po laně jako tlumok. Neměl jsem zde žádné ochotné hlavy a ramena, ze vstupu nikdo mne nepostrkoval nahoru a tak mi nezbylo, než místy úplně se svěříti lanu a Obešlovi. Až pod onen zaskřínutý balvan to šlo, ale na

další partii vzpomínám velice nerad. Visel jsem jak ryba na udici, jen rukama jsem se pracně škubal vzhůru, zatím co nohy zoufale sebou házely nad propastí, marně se snažice nalézti někde ve vzduchu oporu. Konečně po účinné intervenci Obešlově, který mě přes poslední kus vytáhl za límec u kabátu, dostal jsem se nahoru. Dál to již šlo lépe, ač i zde bylo několik ošklivých míst, vyžadujících nejvyšší opatrnosti. Pořád byl týž, prvý Čermák a Obešlo bez tlumoků a sekerek, já poslední transportuje zavazadla, která nás velice zdržovala a olupovala o drahý čas. Každý kus musil býti zvláště dopravován. A při tom stálá nejistota, jak komín končí a zda nebude nutno tady zase zpět! Ale po chvíli se obzor rozšiřuje, komín se mění v malé koryto a konečně vidíme před sebou konec ústí široce na volném štěrkovišti pod stěnami Prisojnika.

Zatím co my dva dopravujeme nahoru přes poslední stupeň tlumoky a sekerky, jde Čermák na výzvědy. Oddechli jsme si z plných plic, když po chvíli jsme zaslechli jeho radostné volání. Komín vyústil právě na to místo, kam před lety sestoupil Tožbar ze soustavy říms. Ujišťovali jsme se na vzájem, že tím komínem zpět bychom nelezli, ani kdyby nám někdo sliboval nebeskou slávu — ale člověk mní . . . za několik hodin viděly nás stěny komínu znova, a ani nám nikdo nebeskou slávu nesliboval. Vynášíme tlumoky k Čermákovi, který nahore na velkém balvanu vítězně kouří cigarettu, jistě zaslouženou. Oblékáme tlumoky, bereme sekerky a jdeme dále, krpce ale zůstaly na nohách. Čermák se pamautoval, že Tožbar je vedl nyní po jakémsi nose kosodřevinou dolů na skály a po nich se značnou zrádou výšky na sníh. Přes plotnu s velkou puklinou se dostáváme snadno v pravo do kleče. Vidíme teď před sebou hluboko dole sníh a za ním další naši cestu na štěrcích pod stěnami. Pouštíme se tedy po kosodřevinách dolů. Místy to šlo po pěkném trávníčku, jinde jsme opět „plavali“ na kosodřevině skoro kolmo dolů. Svědčí to věru o úžasné jisté orientaci Čermákově, že nás dovedl tam, kam nás dovésti chtěl. Kosůvky totiž všude končily na kolmé stěně nad sněhem a v celém boku bylo pouze jediné místo, kudy bylo lze spustiti se malým komínkem na sníh. Bylo právě 11 hodin dopoledne. Čermák mne spouští dolů na sníh, pak tlumok a Obešla a konečně slézá bez lana sám. Komín ústí do hluboké rozsedliny sněhové, jejíž dna jsme nedohlédli. Nebylo to právě lehké dostat se na sníh. Sedě zaskřipnut mezi skalou a sněhem oblékal jsem boty a tlumoky, načež jsem se dal do tesání stupňů. Sníh měl ohavný spád a končil nad propastí. Konečně jsme se dostali všichni do štěrku, po něm strmě vzhůru na římsu k oněm modřínům, které zdola jsme již viděli.

Poledne, jsme tedy právě 9 hodin na túře, bez zastávky, takřka bez oddechu. Všemi hlasy byl tedy přijat malý odpočinek. Usedli jsme na kameny a prohlédávali jsme tlumoky. Něco, co v našem ruksaku je vždy bohatě zastoupeno, je jídlo. Myslím, že tolik a tak různých věcí k jídlu nemá v malém městě ani lepší obchodník. Také tentokrát jsme vylovili především krajíc chleba s máslem, pak čokoládu, cukr, který jsme jedli se sněhem, oříškové máslo, bisquit, cukroví, bonbony a sušené ovoce. Obešlo pak podával kolem láhev s vodou. Kdo prosím Vás by si přál ještě více? Mezi jídlem jsme uvažovali o další túře. Máme ještě plných 6 hodin k vrcholu, nepředvídaných překážek nečítaje. Nebylo času nazbyt, po půl hodině se tedy zvedáme a jdeme dále. Po krátkém stoupání přecházíme na dolní soustavu říms a po těchto opatrně traversujeme vpravo. Někdy to šlo dost nepříjemně nad propastí po zvětralých římsách, které se místy povážlivě úžily; jdeme stále navázání v pořadu dřívějším. Šlo nyní o to, nalézt místo, kady by bylo možno přelézt na hořejší systém, kde by cesta pak byla až na několik strných a úzkých říms se sněhy dosti jednoduchá. A také jsme skutečně našli místo, jakýsi stupeň mezi stěnami, kudy Čermák s Tožbarem přešli. Ale ono se řekne „přelézti“, ale jak? Stupeň se zvedal nad úzkou římsou, která neskytala dobré opory pro nohy, převalis stěnou asi 3 m vysokou a nad ní šel dále rovněž strně bez zachytů vzhůru. Jak zde mohl Tožbar přelézti, bylo nám hádankou. Myslím ale, poněvadž pod římsou dole bylo viděti množství sesutých balvanů, že se asi na tom místě utrhl kus skály, čímž přechod zde stal se takřka nemožným. Na nás však převis působil tak, že jsme se o něj nepokoušeli. Dál po římsě jíti bylo zbytečno, poněvadž bychom se dostali příliš pod Okno Prisojníka a Čermák se také z výzvěď odtamtud brzy vrátil. Tedy nějak vzhůru. Za oním škaredým stupněm byla stěna skalní, za níž se táhl nahoru velký komín, později se měnící v šterkovou rokli. Nástup byl dosti obtížný, proto Obešlo navléká „lezecké punčochy“ a leze napřed, my pak v botách za ním. Po překonání prvých dvou odstavců přicházíme na strný stupeň a po něm namáhavě vystupujeme. Na levo přejíti nebylo pro strmé skály možno. Tak jsme došli až na typickou jakousi zelenou hlavici, z níž se nám rozevřel rozhled na obě strany. Byli jsme asi ve výši Okna a široká kotlina k němu vedoucí se rozevírala vpravo pod námi. Viděli jsme teď jasně cestu, kudy přes příkré skály a později exponovanou lezenici vedl před dvěma roky Komac dr. Frantu, K. Hlavu, a Čermáka k Oknu Prisojníka. Ale naše cesta vedla na levo a tam jsme se nemohli dostat. Dno travnatého žlebu, do něhož bychom musili sestoupiti, bylo hluboko

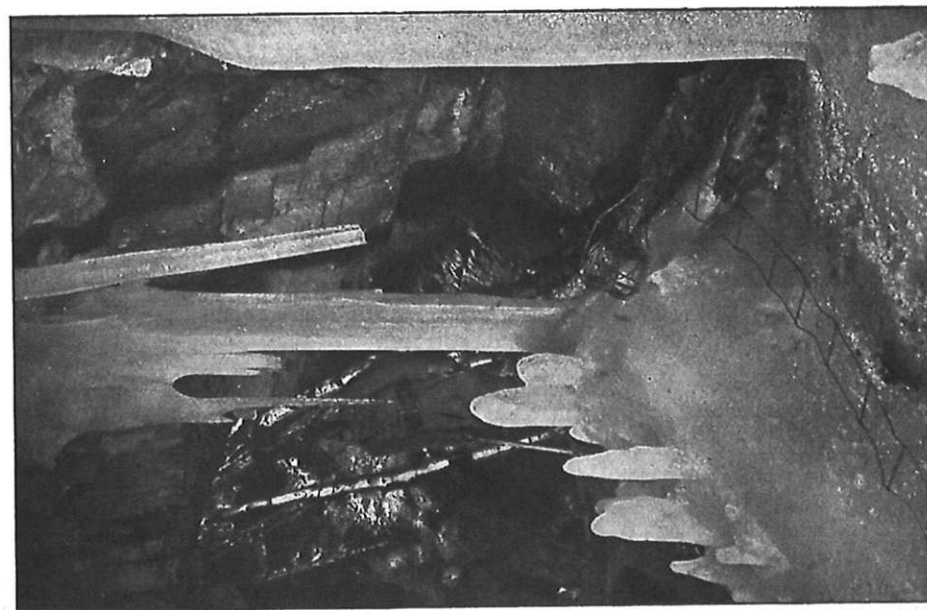
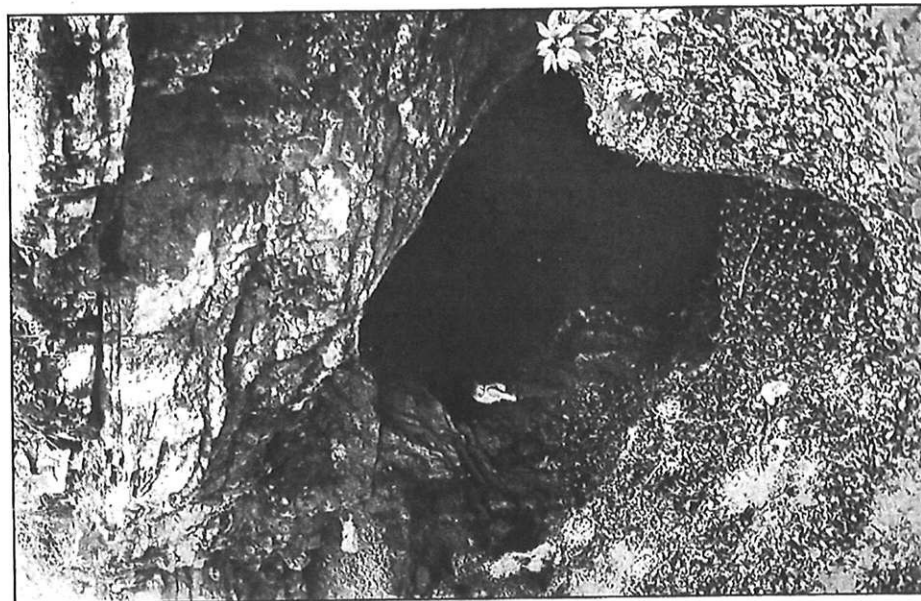
pod námi. Pokoušíme se několikrát slézt a zajišťujeme Obešla, který na laně zavěšen hledá nějaký přechod, ale marně. Čermák hlásí, že jsou již dvě hodiny odpoledne; než zdařilo by se vynutiti sestup na další správný směr, uplyne dlouhá doba, a pak zastihne nás noc dříve než se dostaneme na hřeben. A poněvadž dal slovo p. dr. Frantovi, že dnes večer dostaví se k Cudrovi do Trenly, navrhuje návrat.

Bylo to k zoufání, teď, když vlastně nejhorší bylo odbyto a když jsme měli před sebou již jen poměrně snadnou cestu, musíme zpět! Ale co naplat! „Ultra posse nemo tenetur“ a tak ve 2 hod. 10 min. odp. nastupujeme se smutnou tvář ústup. Myšlenka na onen komín dole nás zrovna nerozveselovala. Také žížen se počala hlásiti ke slovu: po celé cestě od rána neviděli jsme ani kapku vody mimo vlhké stěny komínu, naše láhve byly již prázdné.

Spouštíme se po šterku dolů s náležitou opatrností, poněvadž volné kameny vážně ohrožovaly naše nohy a hlavy. Jdu první, pak Čermák a na konec Obešlo jen v punčochách. Dostáváme se rychle až nad komínek nad spodní římsou. Zde odbočujeme svahelem na levo, kde jsem prve ze zdola viděl schůdnější skály a bez obtíží dostáváme se na spodní římsy. Jsou 3 hodiny odpoledne. Obešlo obouvá boty a zatím počítáme, kolik nám zbývá ještě času. Ke komínu máme dobré 2 hodiny a komín sám bude trvat jistě své 2 až $\frac{1}{3}$ hodiny. A pak ještě dlouhý sestup po skalách a draní se kleči na spodní sni. „Z toho kouká bivouak“, míní Čermák, „jen abychom se dostali ze světla ještě z komína“. Tedy rychle dále. Traversujeme ony vratké římsy a za nedlouho jsme u modřinků. Nyní to jde po šterku rychle dolů na sni, po něm sjíždíme a pak onu strnou část traversujeme ke komínu, tvořícímu přechod na kleč. Zde jsme si ve sněhové puklině u stěny chvíli oddechli. Čekala nás nyní těžká práce: komínek a pak přímo vzhůru po kosodřevině na šterky k ústí komína. Čermák obléká zde znova scarpetti, ačkoli se již málo podobaly lidské obuvi. Byly na hadry, jen kousky provazových podešvů se malebně klátily po stranách. Zde jsme také konečně sněhem a cukrem uhasili žížen aspoň na chvíli. Čermák leze zase první, bez tlumoku a sekerky, zajistí nás druhé — a nyní to jde po kleči nahoru. Svaly mají co dělati. Neptejte se, jak naše ruce již vypadaly! Rozedřené, krvavé, prsty naběhlé a skoro již bez citu. Skoro po hodinové námaze jsme konečně na vrcholu piliře. Dostali jsme se zbytečně příliš vysoko a nyní jsme musili ke komínu značně sestoupiti. Přes šterkovitý počátek jsme ještě přešli nenavázání. Nad prvním stupněm byl malý oddech.

Minula již 5. hodina. Mlčky navlékáme všichni krpce. Nebylo nám příliš volno. Před námi se černal velký komín, ztrácející se někde

hluboko dole ve skalách. Dostaneme se jím dolů? V duchu se nám vybavují vzpomínky na výstup. Právě na tomto místě jsme se navzájem ujišťovali, že za nic na světě bychom tudy nelezli — a nyní jsme zde opět. Posilujeme se, neboť k velké radosti jsem vylovil z nějaké zapadlé kapsy plechovou krabičku se zavařeným ovocem ve sladké šťávě. Jak jsme tehdy blahořečili bosenskému výrobcí těchto konserv! Ale konečně nic jiného nám nezbývalo, tedy dolů. Bylo půl šesté. Ke všemu počala padat lehká mlha, kterou vítr časem přeháněl odněkud z výšin Okna. Přes prvé stupně dostáváme se ještě docela snadno, pomáhající si navzájem. Jen prokleté tlumoky nás zlobí. Před oním dlouhým převislým komínem byly celkem ještě dva velice obtížné komíny. Přicházíme k prvnímu. Prvý se spouští dolů Obešlo, následují tlumoky a sekerky, pak já. Čermák zůstává poslední, shazuje lano za námi a slézá komín bez zajištění. A zase dále. Za chvíli jsme u druhého komínku. Na dopravu tlumoků jsme vynalezli nový systém. Vytáhli jsme druhé lano, jeden konec držel Obešlo, druhý já a tak jsme po něm spouštěli navěšené tlumoky jako po lanové dráze. Že jim příliš zdrávo nebylo, můžete si pomyslit. Druhý komín byl již horší. Obešlo zase první spouští se po laně asi do polovice. Pak zase ty tisíckrátě prokleté tlumoky. Co bude zase práce s nimi a ztráty času! Chystám se navázat první. „A co, kopni ho, neřáda, ať leť kam chce“, povídá v tom Čermák. Tak jsem jej tedy kopnul, s chutí a s jakýmsi zadostiučiněním. Chudák leťel asi 30 m vzduchem, pak se odrazil od skály, několikrát se převálil a zůstal někde viset ve spodním komíně. Za ním následoval druhý, pouze můj tlumok s fotografickým aparátem jsme spustili dolů po laně, Čermák sestupoval zase poslední. Zde to již šlo do tuha a proto se i on navázal na lano, které pod ním držel Obešlo. Šťastně přešel nástup, sesmykl se mezi těsnými stěnami a pak mu již vypo-mohl Obešlo svými rameny. Zatím se počalo zvolna šerití. Vyhledka na noc ve skalách pobídla nás k rychlejšímu tempu a za nedlouho stojíme nad oním obávaným převislým komínem. Přecházíme na onen malý výstupek, z něhož v pravo byl nástup ke komínu a spouštím na laně Obešla prvního dolů, zatím co vzadu ve skalní štěrbině zajišťuje mne Čermák druhým koncem lana. Obešlo pomalu nastupuje, přelézá převislý balvan a spouští se po laně asi do prostřed komínu, kde v příhodné těsnině zůstává stát. Házíme dolů tlumoky a sekerky a hledáme místo k upevnění skoby. Čermák, na kterém zůstalo, aby lezl poslední, obával se, že nebude kde provaz upevnit. Po krátkém pátrání však našli jsme neobyčejně vhodnou příčnou prasklinu, jako úmyslně k tomu cíli zde od Prozřetelnosti uchystanou. Běříme velký

kámen na zatlučení. První se nám po několika ranách přelomil a ulomený kus letěl komínem dolů, odrazil se o stěnu a Obešla poznal na čele. „Co je, Jarko?“ křičíme dolů. „Jen malá rána, nic to není“, ujišťuje nás. Zatloukáme tedy opatrně dále a skoba znenáhla vniká do stěny. Bude-li jen držet?

Soumrak zatím houstl. Stál jsem takřka přilepen na stěnu na malém výstupku, a pode mnou se otvírala hluboká, dole již temná propašť. Tam někde daleko v údolí zněly zvony ovcí a za bílým korytem Velké Pišnice tajila se ve tmách Kraňská Gora. Dostaneme se tam dnes? Pohlédli jsme s Čermákem na sebe. Strhané, ušpiněné obličej, vlasy potem a krůpějemi, kanoucími z vlhkých skal, přilepené na čelo, šaty roztrhané — myslím, že nikdo z nás na ten pohled nezapomene. A komín, ve kterém bylo již skoro tma, šklebil se na nás jako flama nějakého obrovského netvora. Ale — muselo to být. Stiskneme si s Čermákem ruce — a dolů! Zavěším se plnou silou na lano visící na skobě, zatím co Čermák mne lehce zajišťoval pro každý případ lanem druhým. Skoba držela pevně. Přes balvan a pak to šlo vzduchem. Spouštěl jsem se po laně až jsem měl zase pod nohama pevnou půdu. Bože, jak mi bylo krásně u srdce, když jsem si uvědomil, že mám ten prožluklý komín již za sebou.

Teď došlo na Čermáka. Nevím, jak bylo jemu, ale nám dole zrovna volno nebylo. Byl jsem v temném již komíně, opřen o vlhkou stěnu, a s napjetím díval jsem se vzhůru, kde světlým otvorem měl Čermák se objevit. Lano se počalo chvěti — a za několik vteřin viděl jsem rozbité krpce Čermákovy vysoko nad sebou a v následujícím okamžiku sjížděl již po laně dolů. Sotva jsem se postačil uhnouti, by mi nesjel přímo na hlavu. Obešlo, který jej v půli komína očekával, aby případně vypomohl, dokončil pak též lanovou drahou sestup. Vše šlo hladce, i lano o něž jsme měli obavy, že nám někde uvázne, vyvléklo se z kroužku skoby bez obtíží.

Ale radovati se, že jsme konečně z toho nejhoršího venku, nezbylo nám času. Stmívalo se kvapem a my měli ještě na míli daleko. Navlékáme tlumoky a rychle přelézáme rokli pod komínem a dostáváme se na onen ostrý, klečí porostlý hřebínek. Nebylo již dobře vidět a hledání cesty dalo nám značně práce. Chvillemi přelézáme skály a příkré plotny, pokryté sesouvajícím se šterkem, které nám cestu valně nezpříjemňovaly. Čermák, který již neviděl dosti zřetelně, přenechal vedení mně a užíval nyní oddechu tím, že se uvázel v prostřed lana. Obešlo šel poslední a měl na starosti záchranu celé výpravy v případě vyklouznutí lehce možného v houstnoucí tmě. Chtěli jsme se

dostali na sníh pokud možno brzy, pak již můžeme jít i po tmě. Ale nešlo to tak rychle, jak bychom si byli přáli. Některá místa vyžadovala značné opatrnosti a přecházení po klouzavých plotnách nad propastí nás značně zdrželo. Pak to šlo sice rychlým tempem dále po kleči, po šterku a konečně slézáme po velkých balvanech do rokle. Upamatovali jsme se s Čermákem, že jsme ráno onen žleb z druhé strany přešli. Ale místo, co jsme měli hledat, kudy jsme tak učinili, spouštíme se po klečích po levé straně žlebu dolů. „Plaveme“ kleči dolů, ale brzy seznali jsme, že spouštíme se ve tmě nad kolmé stěny, uzavírající dolní sněžný kout a ještě v čas obrátili se zpět. Opět trapné šplhání vzhůru proti srsti kosodřevin, pak sestup do žlebu a konečně jsem poznal v šeru onen hlinitý břeh, po kterém jsme ráno do rokle se spustili. Ale nahoru to šlo špatně, krpce po vlhké hlíně klouzaly a teprve s pomocí druhů dostávám se na kleč a lanem pomáhám jim nahoru. Teď ó jen rychle dále, máme ke sněhu jen asi 20 minut. Není již skoro nic vidět, ale přece poznávám určitě místo, kudy jsme se ráno po kleči pracně šplhali vzhůru. Ujišťuji ostatní, že tu jsme na správné cestě a sám jdu dobrým příkladem napřed. Spouštíme se po kolmé stěně po kleči dolů. Je již vidět stěží jen na několik kroků. Pod námi v hloubce hučí vodopád a černá, podivně skroucená kleč dostává ve tmě fantastický vzhled. Jen ještě několik minut, pak bude dobře. Ale najednou kleč přestává a visíme navěšeni na větvích nad skalním stupněm, jehož konec se již ztrácí ve tmě. Zapletení do hustých větví kleče, díváme se bezradně dolů. K dalšímu sestupu, v úplné tmě po hladkých stěnách a hliněných srážech, neměli jsme již dosti energie. Měli jsme tehdy navěsiti provaz na kleč a spustili se asi 15 m dolů — a byli bychom již přišli na trávníky. Ale nedivte se nám, že jsme se obrátili. Lidské síly mají také své meze — a my byli od rána od 1/3 hodiny na nohou. Bylo právě 8:10 hodin, když jsme se obrátili.

(Pokračování.)

▽ ▽ ▽

Zpráva o činnosti Českého odboru slovinského alpského družstva v roce 1913.

V roce právě zakončeném věnoval odbor hlavní péči doplnění sítě cest, zejména pak dohotovil cestu ze Saviňského sedla na Rinku, která bude jistě mnoho používána, zvláště po zřízení chaty na sedle Saviňském. V Koritnici byla nová cesta na Puncu zabezpečena lany a označena, právě tak jako cesta přes Velký Kof. Pro

chatu na Saviňském sedle vykonány veškeré hlavní přípravy, takže tohoto roku může být dokončena. V chatě Koritnické rozmnožen počet lůžek na 9, kromě 3 žiněnek pro nocleh z nouze. Česká chata byla v r. 1913 navštívena 513 osobami, chata Koritnická 71.

Česká letní sídla Jezero a Kranjská Gora, byla velmi četně navštívena a všichni letní hosté byli tu zcela spokojeni.

Odbor vydal v jarních měsících zvláštní číslo Alpského Věstníku, věnované těmto dvěma místům, nádherně vypravené mnoha obrazy dle fotografií p. M. Marešové, p. dra B. Jedličky a p. dra V. Prachenského. Číslo to tištěné ve velkém počtu exemplářů s textem českým, francouzským, vlašským a anglickým bylo rozšířeno mezi interesenty a vzbudilo velkou pozornost.

Orgán spolku „Alpský Věstník“, vycházející ve zdokonalené úpravě informoval o všech otázkách, týkajících se slovinských zemí a přinášel původní články svědčící nejen o sportovní, nýbrž též o pozorovatelské činnosti našeho družstva. Z jiných podniků družstva dlužno uvést zavedení fotografických pohlednic péčí p. dr. B. Jedličky, které se těší velké oblibě.

Při politování hodném neštěstí na Skutě vypravil odbor vlastní expedici, která mrtvolu nešťastného turistu-studenta našla a snesla do údolí.

Večery odboru jsou čím dále tím oblíbenější i konají se buď na Žofině neb v Obecním domě města Prahy. Dne 11. února přednášel p. inž. VI. J. Rott o norských fjordech a ledovcích dne 3. dubna p. MUC. M. Klika „Ze Saviňských Alp“ (serie obrazů a autochromů p. dra B. Jedličky a prof. Babáka), dne 10. listopadu p. P. Ed. Šittler „O pohádkovém království Laurinově“, dne 24. listopadu p. dr. V. Dvorský „V horách nového Srbska“.

Počet členů se podstatně nezměnil. Setrvává na cifře 550.

Výbor děkuje srdečně všem, kdo mu přispěli svou pomocí.

V Praze v březnu 1914.

Výbor českého odboru slovinského alpského družstva.

Ze slovanských Alp a Přimorí.

VÁNOCE V SLOVINSKÝCH ALPÁCH lákají nyní každoročně značný počet turistů do horských chat. Tak bylo i letos opětně živo v chatě na Vršci i v chatě na Velké Planině. Před Novým rokem na-

padly však takové spousty sněhu, že po dva dny byly vyšší části hor nepřístupny a tak sešlo se zamýšleného Sylvestra na Vršci, k němuž bylo na 30 přihlášek. Teprve druhého ledna prošli dva naši členové (dr. Dvorský a dr. Pavlíček) z Kranjské Gory na Vršec, cesta však byla od Vossovy chaty k sedlu velmi obtížná. Velmi dobrý byl terrain pro lyže v okolí Rateči, zejména pak u Belapečských jezer, dále v Pišnici a Krnici a v hořejší části Vratského údolí. Z našich členů navštívili dr. Čermák a dr. Dvorský Aljažovu chatu zapadlou již v hlubokém sněhu. Tiž pobýli v plateau podtriglavském na Mrzlem Studenci, kamž 14 dní později přibyl jiný pražský sportsman p. inž. Luka. Zimní scenerie v slovinských Alpách je uchvacující, terrain pro lyže dobrý, třeba ovšem teprve hledat lyžařské směry, neboť očíslovaných vyletů dosud tu není.

KRIŽSKÉ PLATEAU se třemi vysokohorskými jezírky, přístupné z Kranjské Gory, z Vrat a Trenty několika směry, obzouněné Razorem, Planjou, Stenarem, Križem, Pihavcem a Sovatnem, souvisící s Grušici a Zadnjim Dolkem a takto s Rogicou a Škraticou odporučoval Kugy již před třiceti lety k stavbě chaty. Před časem koupilo slovinské alpské družstvo na samotném hřebenu Križe vhodné místo, leč k stavbě dosud nedošlo. A tu se pokusil německý a rakouský alpský spolek získati od obce Trenty jiné místo u Splevského jezera. Nebezpečí bylo velké, leč zásluhou dra Tičara a bývalého trentskeho faráře Abrama bylo docíleno, že pozemek prodán opět slovinskému družstvu. Tím provedeno po stránce negativní vše, aby Križ byl uchráněn chaty německé, ale ovšem zbývá přikročiti k činům pozitivním, neboť zajištění činnosti našeho družstva nemůže míti za cíl pouhou negaci snah spolků jiných. — Dozvukem jednání o prodej bylo zakročení Alpenvereinu proti známému vůdci J. Komacovi, jemuž odňat vůdcovský odznak, za to že jako náměstek starosty hlasoval proti prodeji místa Němcům. Náš odbor se usnesl uspořádati pro něj sbírku. Příspěvky budtž zasílány (s poznámkou, že obnos je věnován tomuto účelu) na adresu Českého odboru S.P.D. Praha-III., č. p. 176.

KRNIČNÍ TURM (2033 m, dříve zvaný též jen Krnica neb Glavca) ve Višské skupině dostoupen byl 16. srpna 1913 po čtvrté. Výstup provedli pp. Dr. Čermák, Dr. Obešlo a JUC. Scheiner a sice oním obrovským komínem, protínajícím západní stěnu hory; cesty této užito bylo ve výstupu teprv po druhé. Lezení za příznivého počasí bylo přímo ideální a šlo rychle v před, takže od nástupu dosáhla partie za 1½ hod. vrcholu. Sestup proveden touže cestou bez obtíží a za stejnou dobu jako výstup; pouze na jednom místě bylo nutno spustiti se po laně. Nemilým překvapením při sestupu byl pád kamení, jenž po dvakrát nepříjemným způsobem přiměl členy výpravy k opatrnosti. Od úpatí stěn proveden sestup do Zajzery a pochod k železniční zastávce Ovčjavesské v rekordním čase 1½ hodiny. Již o 3. hod. odp. byli účastníci túry na trbižském nádraží u zdroje dobrých jídel i nápojů. — Z historie Krničného Turmu připomínáme, že prvně dosloupen byl Dr. Kugym s Oitzingrem 1. července 1903 východní stěnou, po druhé

Dr. Čermákem a Dr. Dvorským 10. srpna 1905 stěnou západní (poprvé tímto směrem), po třetí Dr. Čermákem a K. Hlavou, kteří provedli prvý přechod hory, vystoupivše východní a sestoupivše západní stěnou 11. srpna 1908, a nyní výše jmenovanou partii po čtvrté. (Srov. Alpský Věstník, roč. VIII., 1905/6, str. 8, 20, a roč. XI. 1908/9, str. 56, 65.)

NA VELKOU PONICU Z MARTULKA vystoupili dne 28. července 1912 pp. Kl. Tschada a G. Renker, jak jsme již loni se zmínili (roč. XV. seš. 6. str. 84.). G. Renker uveřejnil v jednom z posledních čísel „Mitteilungen des D.O.A.-V.“ (1913, č. 24, str. 346) stručnou zprávu, jež v mnohém jeho původní, ne dosti jasné udání vysvětluje. „Do firnu, dosahujícím až k hřebenu dospěli k úpatí severní stěny; podél ní po firnu ještě as 100 m výše, načež v pravo vstoupili do velikého komínu; dolní část komínu je vyplněna sněhem, po němž stoupali až na jeho konec. Následující strmý stupeň komínu obešli v jeho pravém boku nepříjemně lomivými skalami a dostihli hřebene západně od groteskních věží, viditelných již z Gojzdu, Odtud nejprv po hřebeni, pak po širokém, ssutí pokrytém hřebetu k vrcholu (z Gojzdu za 7 hod.).“ Z tohoto udání je zřejmo, že volili výstup ze sněhového zákoutí mezi Dovským Křížem a Ponitou, pravděpodobně oním velkým komínem, jenž z šikma zarývá se do severní stěny hory, z údolí zcela neznatelný, za to zřetelný při pohledu od východu s Široké Peči a Kuka). Č.

VŮDCE RUDOLF BAUMGARTNER zemřel koncem prosince v Běláku. Baumgartner mival na Predelském sedle hostinec a vodival na menší túry ve skupině Mangartské.

NOVÝ VÝSTUP NA DIVJU KOZU (2503 m) ličí v posledním čísle Ost. Alpenzeitung (č. 897) známý terstský horolezec, dr. Julius Kugy. Výstup podnikl z Trbižské Krnice (závěru to údolí Mrzle Vody) východní stěnou, načež po široké římse přišel na stranu severní a tou dospěl k vrcholu. Túry, podniknuté za vedení Oitzingera a Pesamoscy, účastnili se ještě sl. Herma a p. Ervin Poechovi (z Vidně). Poněvadž onu širokou řimsu, horizontálně probíhající as v polovině stěn Divje Kozy možno sledovali ještě daleko směrem k západu, a na jiné své tuře (na Viš) s obdobou, či spíše s pokračováním řimsy sešel se v podobně výrazném rozsahu i v severovýchodní straně Više, navrhuje tomu, kdo má dosti odvahy, smělou novou túru, „božskou cestu na Viš“, nastupující z Trbižské Krnice do stěn Divje Kozy, a odtud obrovským traversem po oné římse, pokud ji lze sledovat, napříč obrovskou severní frontou Višské skupiny až pod Viš a tudy k vrcholu. Túra byla by velmi dlouhá, a vlastně vznikla by kombinací dvou známých tur, jichž spojení ovšem bude asi těžkým lezeckým oríškem.

PLANINSKI KOLEDAR 1914 V. ROČNÍK: Vydal Fr. Kocbek, cena 1.70 K. Alpský kalendář stal se potřebou turistů i bude jistě uvítán s povděkem také nový ročník, byť, jak přirozeno nemohly býti změny v něm pronikavé, přece leckterý důležitý detail je již jiný než před rokem. Odporúčujeme co nejvřeleji.

Literatura.

ZEITSCHRIFT DES DEUTSCHEN UND ÖSTERREICHISCHEN ALPENVEREINS. Svazek XLIV. Ročník 1913. Turistické monografie jednotlivých skupin horských mizí již rychle z nových sborníků německého a rakouského alpského spolku. Trochu se přejedly, bylo jich za 40 let mnoho a mnoho, kromě toho pak je materiál skoro již vyčerpán. V novém ročníku najdeme již sotva čtyři takové články. Zájem se obrací k jiným otázkám, tak ke geologickému a morfologickému výzkumu Alp, kde vlastně jsou hlavní otázky tektonické ještě ve stavu nascendi, dále k úvahám psychologickým, k otázce ochrany přírody, ano i k folkloru nižších krajin na obrubě Alp. Ani čistě historický článek o Tyrolsku není z Zeitschrift vyloučen. Alpistické snahy přenášejí se čím dále tím více mimo okruh Alp, i nacházíme v novém ročníku článek o horách arktického Norska (Künne-Pötzsch) ano i tury v horstvech japonských. Ovšem pak i zimní turistika je zastoupena alespoň jedním článkem. Obrazová výstroj knihy je bezvadná a vzorně volena. Též mapa Lechtalských Alp v měřítku 1 : 25.090 řadí se prospěšně k předchozím dílům Aegertererovým.

„VON HUTTE ZU HUTTE“ od dr. Jos. Moriggla vyšel svazek V., obsahující průvodce pro turisty-nelezce po chatách skupiny Goldbergeru, Ankoglu, Rissecku, Kreuzecku, Nizkých Tur, Norických Alp, Karavane, Saviňských a Julských Alp. Z obsahu ovšem zajímají nás nejvíce části, týkající se území slovinských hor a názory autorovy, s jakými vychází vstříc podnikům Slov. Plan. Družstva a našeho Českého odboru. Dojem není příliš valný, slyšíme jen doslovné úryvky jednotlivých staří: „V poslední době namáhá se slovinské alpské družstvo předčítí (übertrumpfen) stavbou ochranných chat a konkurenčních stezek, německou činnost zpřístupňovací (Erschliessertätigkeit). Silnější návštěvy Němců bylo by si nutně přát“ (str. 128, o Karavankách). Podobně o Julských Alpách poznámka: „V poslední době snaží se (bemüht sich) také zde slovinské alpské družstvo o zpřístupnění horstva“ není příliš lichotivá. Jedině při Saviňských Alpách slyšíme úsudek koncilantnější, kde klade S. P. D. po bok německým spolkům jako rovnocenný, ač poslední člen („Skupina je chatami a stezkami Alpenverein, rak. Touristenklubu a slovinského družstva dokonale zpřístupněna“). Že v zpracování mají chaty německé přednost, jest ovšem samozřejmo; můžeme jen tomu býti rádi, že německá publikace všechny chaty slovinského družstva nepomijí vůbec mlčením, jako by jich nebylo. V dřívějších mnohých průvodcích chaty S. P. D. byly skutečně bojkotovány — a pisatel tohoto referátu zažil sám příjemné překvapení velké německé společnosti, jež šla pozdního odpoledne do údolí Vratského s odhodláním kdesi v závěru údolním při poslední vodě bivouakovali, a „objevila“ Aljažev Dom, o jehož existenci dle svého průvodce vůbec neměla tušení. Ovšem přednost, poskytnutá německým chatám sahá přece jen trochu daleko, neboť chaty S. P. D. odbyty

jsou, přes veškerou svou důležitost několika jen řádky. Jasně vysvítá poměr ten při Karavankách, kde chatám Bertině, na Golici, Celovecké, Valvasorově, Rainerově, útulně na Pečích a na Sv. Uršule věnováno 17 stránek, slovinským chatám téhož území úhrnem 65 řádek (Kadilnikově 4 řádky, Prešernově 4 řádky, Vilfanově 22 řádek, na Raduše 35 řádek), v Saviňských Alpách německé chaty obmyšleny 11 stránkami, slovinské 2 1/4 str., z toho Frischaufova chata přiřazena k Okrešli a Kocbekova chata odbyta 4 řádky proti Korošici, jež obdařena 3 1/2 stránky, Kamnická chata 1/8 str., Lučská 1 str. a České chata 3/4 str.: v Julských Alpách je poměr 27 str. ke 3 1/5. Zejména v oči bijí rozdíly: o německé chatě Mangartské mluví se na 2 1/8 str., o Koritnické chatě na 4 řádcích; o Vossově chatě na 3 str. o Domu na Vršiču, („Mojsstrokahütte“) ve 4 řádcích; o zbytečné Baumbachově chatě na 2 str., o Aljažově Domu na 17 řádcích, o Deschmannhause na 3 str. o Kredarici na 12 řádcích, o chatě Marie Therezie na 5 str., o Vodnikově na 21 řádcích, o Mallnerově chatě na 2 str., o Orožnově na 12 řádcích; jediné chatě na Poreznu ze všech slovinských chat věnováno více místa, 23 řádek, tedy as 1/2 stránky. Pokud se týče jednotlivosti, nesprávná jsou udání o Koritnické chatě, že je neohostěna, a že má pouze 4 lůžka a 6 slamníků (vskutku je 9 lůžek a 3 slamníky), o České chatě, že má jenom 9 lůžek (vskutku 11); výstupy a přechody od České chaty ličeny jako „těžké lezecké tury, pouze pro cvičené a bezzávratné, s vůdcem“ (str. 154). Konečně, když jedná se o průvodce „od chaty k chatě“ nemůžeme nechat nepovšimnuto, že celá řada chat v slovinských horách byla zapomenuta; jmenujeme jen namátkou: Ricovero Nevea, Ricovero Canin, chata na Vel. Planině, Gornjegrajská na Menině, Mozirská, Pirnatova na Javorníku, útulna Zlatorog v Ukcancích, útulna na Mrzlém Studenci, o staré chatě Aljažově (významné pro zimní sporty) ani nemluvě — patrně nešlo o podniky ryze německé a nestály tudíž p. autoru za řeč. Jsou-li ostatní partie knížky zpracovány stejně pečlivě a tendenčně jako část, týkající se slovinských hor, nedojde p. Moriggl velkého uznání turistů, kteří chtějí ve svém zájmu býti věcně a nestranně poučeni o krajině, kterou cestují, a ne dítati se na území to brýlemi mámení.

Různé zprávy.

ITALSKÝ ALPSKÝ KLUB oslavil padesátileté trvání sjezdem v Turinu ve dnech 5.—12. září 1913. Pozoruhodno je, že sjezdu se mohl účastnit člen kteréhokoli alpského spolku a požíval též výhod jako členové italského klubu. Se sjezdem byla spojena řada hromadných exkursí, které jsou u vlašských alpistů velmi v oblibě.

NOVOU CHATU VE SKUPINĚ MONTBLANKU, na jeho jižní straně zřídil svým nákladem baron Gamba ze Ženěvy. Leží ve výši 2.750 m., 1.300 m. nad údolím, 2.000 m. pod vrcholem Montblanku na cestě podnikané z Courmayeuru na Montblanc. Ex.